

OSMANELİNDE DOĞA AMAÇLI EĞİTİM

TÜBİTAK 4004 – Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Projesi
<http://www.osmanelidae.net>

Osmanelidae Eğitim Günlüğü

28 Ağustos - 4 Eylül 2015 Eğitim Dönemi

28 Ağustos 2015 Cuma / Muharrem ÖZDEMİR

Bugün proje öğretmenleri ve proje yürütücüsü Sayın İdris OĞURLU, Bilecik öğretilerinde buluştuk. Yurdumuzun dört bir tarafından seçilerek projeye davet edilen, genç, dinamik, yeni bilgiler öğrenme ve öğrencilerine ulaştırma heyecanı ile dolu öğretmenler ve kendilerini en iyi şekilde yetiştirme gayreti içinde bulunan üniversite öğrencisi katılımcıları karşılayarak, konaklama işlemlerini tamamlarken sevgi muhabbet dolu kısa tanışmalar gerçekleştirdik.

Sabah kahvaltımızı yaptıktan sonra proje yürütücüsü sayın Prof. Dr. İdris OĞURLU hocamızın direktifleri doğrultusunda proje alanımız Bilecik ili Osmaneli ilçesine hareket ettik. Burada daha evvelki dönemde de mihmandarımız olan Remzi Bey, tüm sevecenliği ve güler yüzü ile bizleri karşıladı. Necla Hanım konağında yine proje yürütücümüz sayın Prof. Dr. İdris OĞURLU proje tanıtımını yapan konuşmasını yaptı. Projenin amacı, çalışma alanları, çalışma konuları ve bunların kazanımlarının önemini ifade etti.

Ülkemizin çeşitli bölgelerinden projeye başvuran katılımcılar, yol yorgunluğu nedeni ile yemek vaktine kadar verilen arayışı yine Osmaneli konak çevresini tanımak için kullandılar. Öğle yemeğinde Necla Hanım konağının güzel yemeklerini yiyen ve ikram edilen çayı içtikten sonra bir süre dinlenen katılımcılarımızın sabırsızlıkla beklediği tanışma etkinliği salonuna çıktık. Bu salon, aslında konağın ipek böceği üretimi esnasında, ipek böceği besleme alanı olarak kullanılırken, günümüzde geniş, ferah, havadar, Osmaneli manzaralı etkinlik alanı olarak tasarlanmıştır.

Hocamızın yönlendirmesi ve Suat hocamızın katkıları ile çok eğlenceli bir şekilde katılımcı arkadaşlarımızın kendilerini tanıtmaya ve kendilerine doğa ile ilgili bir lakap bulmaya, kendilerine özgün bir selam verme biçimi oluşturmayı etkinliğini öğretmenlerin katılımı ile tamamladık. Bu tanışma etkinliğinin kalıcı olması için her katılımcının kendisini tanıtan bir yazıyı yazarak bir balon için yerleştirilmesi ve balonu şişirerek ağzını bağlaması sağlandı. Daha sonra balonlar havaya gelişigüzel fırlatıldı, katılımcıların bu balonlardan birer tane yakalayarak patlatması istendi. Her katılımcının patlattığı balon içinden çıkan tanıtım kartındaki katılımcı arkadaşını bulması, lakabını ve selamını belirtmesi istendi. Böylece çok verimli ve eğlenceli tanışma etkinliği gerçekleştirildi. Hemen sonrasında beş tane oba ve üyeleri belirlendi, proje uygulama süresi boyunca obaların uygulayacakları görevleri kendilerine anlatılarak etkinlik sonlandırıldı.

Hemen arkasından Remzi beyin geçmişte ülkemiz ekonomisinde ve üretim kültüründe önemli yeri olan ipek böcekçiliği hakkında bilgi alacağımız Günören köyüne hareket saatimizin geldiğini belirtmesi ile araçlarımıza binerek etkinlik alanımıza doğru yola çıktık. İpek böcekçiliği konusunda İdris hocamızın ve Remzi beyin verdiği bilgilere ilaveten evinde bizi ağırlayan Necati Bey ve eşinin verdiği bilgileri katılımcılarımızın meraklı soruları ilginç boyutlara ulaştırarak mükemmel bir etkinlik haline getirdi. İpek böcekçiliği ülkemiz geçmiş ekonomisinde çok büyük yer tutarken günümüzde etkinliğini yitirmesi nedeniyle, katılımcılarımızın bu kaybın telafi edilmesi ile ilgili pek çok çözüm önerisi ile Necati Beyin evinden ayrıldık. Köy içindeki gezimizde köyün ekonomik, kültürel ve sosyal yapısı ile ilgili

olarak geçmişe ait ve günümüze ait bilgileri yine Remzi bey ve köy sakinlerinden aldık. Katılımcılarımız köyün tabiat güzelliklerini kendi güzelliklerini de katarak fotoğraflamaktan geri durmadılar. Daha sonra araçlarımıza binerek Osmaneli'ne geri döndük.

Osmaneli içinde Remzi Bey Osmaneli evleri hakkında bilgi verdi. Mimaride Osmanlıdan önceki yaşayan toplumların etkilerini, Osmanlı tarzı mimarinin etkilerini, ipek böcekçiliğinin mimariye etkisini, ev içinin tasarımına etkisini ifade etti. İdris hocamız Osmanlıda ev mimarisi tasarımında ev içinde bağımsız odalar oluşturulması ve bunun sağladığı kolaylık ve kullanım özelliklerini ifade etti. Katılımcılarımız ile birlikte Osmaneli sokaklarını evlerinin bahçesinde salça yapan çeşitli gündelik işleri ile uğraşan insanlara selam vererek Necla Hanım konağına ulaştık.

Akşam yemeğinde Osmaneli ilçesi Kaymakamı Sayın Edip ÇAKICI, Belediye Başkanı Münür ŞAHİN, ilçe milli eğitim müdürü Mahmut EKİNCİ bulundular. Neşe ile yenen akşam yemeğinden sonra misafirlerimiz vedalaşarak aramızdan ayrıldılar.

Yemekten sonra Eğitimci Yrd Doç.Dr. Suat TÜRKOGUZ yönetiminde obalar arasında

şişirilen balonlar üzerinde en fazla bardak taşıma yarışması çok neşeli bir biçimde gerçekleştirildi. Bu esnada, ülkemizin dört biryanından gelen öğretmen ve üniversite öğrencisi katılımcılarımızın kaynaşarak ortak bir hedefe birlik beraberlik içinde ulaşma gayretleri görülmeye değerdi.

Bu etkinlikten sonra yarın kuracağımız kamp ile ilgili olarak Prof. Dr. İdris OĞURLU hocamızın tanıtım konuşmalarından sonra Eğitimci Yrd Doç.Dr. Yasin ÜNAL tarafından kamp teknikleri ve kampta haberleşme için kullanılacak olan düdükle haberleşme kuralları etkinliği yapıldı. Yine Yasin ÜNAL hocamız kamp kuralları hakkında katılımcılarımıza esprili bir biçimde bilgiler verdi. Yarın kamp yerine giderken gerekli giyim, kuşam biçimi, sırt çantası içerikleri hakkındaki bilgiler katılımcılarımıza verildikten sonra son olarak obaların isimlerini belirlemesi istendi. Obaların isimlerinin belirlenmesi ve oba liderlerinin seçilmesinden sonra araçlarımıza binerek Bilecik öğretimevine hareket ettik.

Eğitmenler ve katılımcılar, yolculuk ve günün yorgunluğunu bir an önce atarak yarın yapılacak etkinliklere hazır olmak için odalarımıza çekildik.

29 Ağustos 2015 Cumartesi / Gökhan CENGİZ

İlk günün heyecanı biraz geçtikten sonra ikinci gün katılımcılar arasında sıcak dostluklar başladığı görülüyordu. İlk gün oluşturulan Karınca, Arı, Kartal, Geyik, Yeşil obalarının hepsi sabah erkenden vaktinde kalktı. Kahvaltılarımızı yaptıktan sonra ekip olarak Bilecik-Osmaneli'ne doğru hareket ettik.

Osmaneli'ne vardıktan sonra kısa bir mola verildi. Moladan hemen sonra Osmaneli'nin eşsiz manzarasını izlemek için Tekke tepeye çıktık. Tekke tepede Proje yürütücümüz Prof. Dr. İdris OĞURLU bir önceki gün için değerlendirme yaptıktan sonra, Şuan niçin buradayız... diye söze başlayarak peyzaj farkındalığı hakkında bilgi verdi. Gölcük Tabiat Parkı'nda yaşadığı bir anıyla konuyu pekiştirdi.

Daha sonra hocamız katılımcılardan herkesin arka tarafa dönmelerini istedi ve sözü Yrd. Doç.

Dr. Gül Aslı AKSU hocamıza verdi. Gül Aslı hocamız kendisini tanıttıktan sonra projenin iyi geçeceğine dair ümitlerinden bahsetti ve temennilerde bulundu. Hocamız doğadaki peyzaj desenleri ve renkler konusundan bahsettikten sonra Peyzajın anlamı üzerine durdu. Peyzajın; , Fransız kökenli bir kelime olup manzara anlamına geldiğini, doğada görülen veya insan etkisiyle ortaya çıkan görüntü ve desenler olduğunu, peyzajda belli karakteristikler olduğunu ve peyzajın bir takım bileşenlerinin olduğunu söyledi. Şu an manzaraya baktığımız zaman diyerek sözüne devam etti.. Akarsu, meyvalıklar, binalar, tarlaların peyzajın strüktürü olduğunu söyledi. Ayrıca peyzajın deseni ve kesiti hakkında bilgi verdi hocamız. Hocamız bunları anlattıktan sonra hepimizin manzarayı görebileceğimiz bir alana geçtik.

Hocamız bu arda ölçek konusunda bilgi verdikten sonra, Obalara o an gördükleri manzaranın krokilerini çizmelerini istedi. Daha sonra obalar manzaranın ölçekli krokisini oluşturmaya başladılar. Uygulamamızı bitirdikten sonra Osmaneli'nin yakınlarındaki bir fidanlığa geçtik. Burada İdris hocamız bitkilerin önemi hakkında bahsetti ayrıca bitkilerin yaban hayatının besin kaynağı olduğu hakkında bilgi verdi. Fidanlıklarında orman fidanlığı, ziraat fidanlığı gibi ayrıldığını belirtti. Daha sonra Emrah Tagi ERTUĞRUL hocamızdan fidanlıklar hakkında bilgi almaya başladık.

Hocamız sözlerine söyle başladı; Orman Amenajmanında plana göre kesim çalışması yapıldıktan sonra normalde alandaki tohumlarla gençleştirme yapılır. Şayet yapılamıyorsa fidanlıklara ihtiyaç duyulur. Fidanlıklarda çıplak ve tüplü fidan üretildiğini belirtti hocamız. Fidanlık kurulurken su arazi yapısının önemi hakkında bilgi aldık. Ayrıca fidanlıkta tohumun yakın mesafelerden alınmasına dikkat edilmesi gerektiği hakkında bilgi aldık..

İdris hocamız ithal fidanlarda, fidanlarla birlikte zararlıların gelebileceği ve bununda göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtti. Bunun için orijinin önemli olduğunu Orman Bölge Müdürlüklerinin her bölgeye fidanlık kurduğunu belirtti. Hocamız ayrıca Orman fidanlıklarının peyzaj içinde fidan ürettiğini söyledi. Hocamız ormanlık alanlar meyvelik yapılmamalıdır diyerek Alpin zonları da ağaçlandırmaya gerek olmadığını söyledi.

Daha sonra öğle yemeği için *Necla Hanım Konağı*'na geçtik. Yemeğimiz yedikten sonra. Dereyörük köyü kamp alanına doğru hareket ettik. Yol boyunca Kızılçamların eşsiz doğası bizi büyülemişti.

Etkinlik alanına geldiğimizde sözü Yrd. Doç. Dr. Yasin ÜNAL hocamız aldı. Daha sonra çadırda kalıp kalmadıklarına dair bir sonu yöneltti katılımcılara ve kampa ne getirebiliriz diye devam etti.

Katılımcılardan pusula, düdüğü, çadır diye cevaplar geldi. Daha sonra hocamız çadırlar hakkında bilgi vermeye başladı, üçgen ve kubbe şeklinde çadırların ayrıldığını söyledi. Arazi

şartlarına göre çadırların 3, 4 ve 5 mevsim olarak ayrıldığını belirtti. Bizim kullandığımız çadırlarda iç tente, dış tente, pol gibi malzemelerin olduğunu belirttikten sonra, çadırın nasıl kurulacağı hakkında bilgi verdi. Daha sonra hocamız çadırda uyku için gereken malzemerden olan tulum hakkında bilgi verdi. Katılımcılar Yasin Hoca'dan kampa yerleşimle ilgili bütün bilgiyi aldıktan sonra İdris hocamız ve Yasin hocamız kamp kuracağımız alanda çıplak ayakla yürüme yarışması düzenlediler.

Daha sonra tüm ekibimizin yardımıyla kampımızı kurduk. Kamp kurulduktan sonra herkese kamp malzemesi verildi ve kamp malzemeleriyle akşam yemeğini hazırlamaya başladık. Yemeğimiz yedikten sonra katılımcılar Büyük Sedirin altında toplandı ve Araş. Gör. Taha Sözgen, getirdiği malzemeler ile doğal bulaşık temizleyici karışımı anlatarak bir etkinlik olarak ekolojik temizlik malzemesi hazırlattı bizler. Bu karışımda karbonat, limon tuzu, kaya tuzu, boraks ve çamaşır sodası kullandıktan sonra aroma olarak lavanta yağı kullandı. Kullanılan malzemelerin bulaşık deterjanları gibi tabiata zarar vermeden bulaşıkları temizlediğini ve tekrar kullanacağımız yemek gereçlerinin üzerinde kalmayacağı için sağlığımıza da zarar vermeyeceğini anlattı. Hazırlanan karışım kamp boyunca kullanmak üzere her obaya dağıtıldı ve obalar çeşmelerin başına geçerek bulaşıklarını yıkadı.

Bulaşıklar yıkandıktan sonra Yrd. Doç. Dr. Medet KORKMAZ hocamız ilk yardım hakkında bilgi vermeye başladı. İlk yardım konusunda kısa bir film izledikten sonra oradaki Filmde bir uçak kazasının olduğu yere ulaşan film kahramanın karakteri ve davranışı hakkında konuşmaya başladık. Hoca kahraman için soğukkanlıydı; kendinden emindi ve sözlerinin yap diye emir olarak sarf ettiğini söyledi. Bir ilk yardımda orada en iyi bilen kişiye yaptırmamız gerektiğini belirtti

İlk yardımda ilaca gerek olmadığını belirtti hocamız. O anda bulduğumuz çamur, ağaç parçası ilk yardım için yardımcı olabilir, dedi. Hayat kurtarma zincirinde ilk önce 112 aranması gerektiğini, daha sonra ilk yardımda en önemli unsurun Temel yaşam desteği olduğunu belirtti.

Bir acil durumda ilk önce kalp masajı ve solumu açmak gerektiğini söyleyen hocamız. Daha sonra hocamız kalp masajı nasıl yapıldığı hakkında katılımcılardan biri üzerinde göstererek uygulamalı bilgi verdi. İlk önce kişiye

iyi misin diye sorulmalı yanıt alamadığımızda kalp masajına geçilmeli diye sözlerine devam etti. Eğitim bittikten sonra çadırlarımıza geçtik.

30 Ağustos 2015 Pazar / Ö. Taha SÖZGEN

Tüm ekip ve katılımcılar seher yürüyüşü için hazırlanmış, İdris Hoca'nın talimatını bekliyorduk. İdris Hoca, eğitim dönemi boyunca yapılacak gözlemlerde kullanılacak dürbünlerini henüz almamış olan katılımcıların dürbünlerini almaları için tek sıra olmalarını söyledi ve hemen sıraya dizilen katılımcılar tek tek koşarak dürbünlerini alıp yerlerine dönerek eğlenceli ve düzenli bir biçimde dürbünlerini teslim aldılar. Hem de bu sayede biraz daha uykuları açılan katılımcılar artık seher yürüyüşü için tamamen hazırıldılar.

İdris Hoca her obaya, farklı rotalarda yürütmesi için, ekipten eğitmen ve rehberleri görevlendirdi. Saat 06:40ta yürümeye başlayan katılımcılar ve ekip 80 dakika sürecek olan seher yürüyüşüne başlamış oldu. Yürüyüş başlar başlamaz her obanın görevlisi olan eğitmen ve rehberler katılımcılara dürbünlerini nasıl kullanacaklarını, gördükleri bitki ve hayvan türlerini nasıl not edeceklerini ve gözlem boyunca dikkat edecekleri davranışları hatırlattıktan sonra yola koyuldular. 80 dakika boyunca farklı yönlere yürüyen katılımcılar için unutulmaz bir yürüyüş gerçekleşti: Çünkü katılanların çoğu böyle bir deneyimi ilk defa yaşıyordu ve ilk defa bir rehber eşliğinde etraflarında gördükleri her canlı hakkında yeni bilgiler ediniyorlar, onları yerinde öğreniyorlardı.

Saat 08:00 gibi kamp alanına dönen katılımcılar derhal kahvaltılarını hazırladılar ve hep birlikte kahvaltımızı yaptıktan sonra İdris Hoca tüm katılımcıları açık alandaki yaşlı Sedir Ağacı'nın altına, daire şeklinde oturttu. Her obanın başkanını sırayla ortaya çağırdı ve yürüyüşlerinin nasıl geçtiğini, neler yaptıklarını ve neler öğrendiklerini anlatmalarını istedi. O zaman farkettik ki her oba en az 2-3 farklı hayvan ve 1-2 farklı bitki türüne rastlamıştı, bu da çevremizdeki biyolojik çeşitliliğin ne kadar fazla olduğunun bir göstergesiydi. Obaların

hepsinin ortak görüşü ise bu yürüyüşün hayatlarında hiç yaşamadıkları bir deneyim olduğuydu ve artık yürürken etraflarındaki canlıların daha fazla farkında olduklarıydı.

Seher yürüyüşü sohbetinin arkasından saat 11:00' de Nigar Hoca "Doğa Renk Veriyor Tişörtümü Boyuyorum" etkinliğinin teorik anlatımını yapmak için katılımcıları sınıfa topladı. Sınıfta kurulan bilgisayar ve projeksiyon sistemi ile anlatımını gerçekleştiren Doç. Dr. Nigar Merdan Boyanın ve doğal boyanın tarihçesini, doğal boya ne olduğunu, Doğal boyamanın nasıl yapıldığını, doğal boyaların çeşitlerini ve özelliklerini anlattı, soruları cevaplandırdı. Ardından bahçede kaydattığımız su içerisine katılımcıların kamp alanı çevresinde, Seher Yürüyüşü esnasında yöreden topladıkları bitkileri atarak bir süre kaydattıktan sonra tişörtleri de suya attıktan sonra rengi almaları için 1 saat kadar kaynatmamız gerekiyordu. Onlar kaynarken biz de bu esnada öğle yemeği için ara verdik.

Yemekten sonra Medet Korkmaz Hocamız katılımcıları yine Büyük Sedir in altına toplayıp Doğada İlk Yardım Eğitimini uygulamalı olarak anlatıyor. Medet Hoca bize boğaza yabancı cisim kaçması, su kaçması, boğulma tehlikesi, kırık – çıkıklar ile organ kopması, köpek - böcek ve yılan ısırıkları başlıklarında ilkyardımlı eğlenceli bir biçimde anlattı. Yaklaşık 2 saat süren İlk Yardım eğitimini katılımcıların tamamı pür dikkat izlediler ve çok yararlandıklarını ifade ettiler.

15 dakika kadar bir aradan sonra Biyolog Akın Kıracı tarafından sınıfa davet edildik ve orada bize Yılan ve Kertenkeleler hakkında bilgiler aktardı. Bu eğitimde katılımcılar yılan ve kertenkeleler hakkında detaylı bilgi sahibi oldular. Akın Hoca'nın başlıkları arasında; ülkemizdeki yılan ve kertenkele türleri, zehirli – yarı zehirli ve zehirsiz türler, yılan benzeri

kertenkeleler, zehirli sanılmasına rağmen zehirsiz olan yılanlar, arazide karşılaştığında zehirli olup olmadığını nasıl anlayacağımız, bulunuyordu. Eğitim sonunda katılımcıların sorularını yanıtlayan Akın Hoca eğitimini tamamladıktan sonra 10 dakikalık bir ara verdik.

Moladan sonra Suat Hoca katılımcılarla "Tahtadan Adımlar" isimli etkinliğini yaptırdı. Bu drama etkinliğinde obalar 3'er kişilik takımlar halinde yarışarak hem eğlendi hem de zihinsel olarak rahatlayarak sonraki eğitimler için rahatlamış oldular.

Dramanın ardından katılımcılar yine sıraya girerek Nigar Hoca'nın kendi el boyaması ile hazırlamış olduğu tişört hediyelerini aldılar. 10 dakikalık bir mola verdikten sonra herkes açık havada hazırlanmış olan masalarına oturdu ve Yasin Hoca'nın Yaban Hayvanları bilgisi eğitimi başladı.

Yrd. Doç. Dr. Yasin Ünal bu eğitiminde, önceden hazırlamış olduğu hayvan kartlarını göstererek teorik bir anlatım ile Türkiye'nin en yaygın memeli hayvanlarının biyolojisi, ekolojik ilişkileri ve habitatları, morfolojisi ve üreme özelliklerini anlattı. 1 saat 45 dakika kadar süren eğitim sonunda yorulan katılan katılımcılar için artık akşam yemeği zamanı yaklaştığı için bu eğitime ertesi gün devam etmek üzere ara verdik. Bugün Katılımcılar akşam yemeğini yarışarak hazırlayacaktı. Bunun için önceden hazırladığımız yemek araç – gereç ve malzemeler dağıtıldı.

Her obaya 1 saat 20 dakika süre verildi. Obalar bu süre içinde orman kebabı, bulgur pilavı ve çoban salatadan ibaret aklaş yemeklerini hazırladılar. Tüm obalar verilen süre içerisinde

gayet disiplinli bir şekilde çalışarak yemeklerini yetiştirdiler. Belirlenen jüri, yemelere puanlarını verdiler. Başarı sıralaması yapıldı. Bütün obaların başarılı olduğu görüldü. Tüm ekip ve katılımcılarla birlikte afiyetle yediğimiz akşam yemeğinden sonra bulaşıklarımız etkinlik kapsamında hazırlanan doğal bulaşık temizleyicimiz ile yıkadık.

Akın Hoca önceden hazırlamış olduğu *Caretta caretta* türküsünü bağlamasıyla hem çalıp hem de söyleyerek keyifli bir biçimde deniz kaplumbağalarını anlatmış oldu. Bağlamasını eline almışken birkaç türkü daha söyleyerek katılımcıyı eğlendiren Akın Hoca'ya İdris Hoca da kısa bir süre eşlik ettikten sonra 10 dakikalık bir molanın ardından hava kararınca Ümit Fuat Özyar Hoca kısa bir gökyüzü gözlemi yaptırdı.

Gökyüzü gözlemi bitince önceden hazırladığımız aydınlatma sistemi açıldı ve Büyük Sedir'in altındaki alanda "doğaçlama tiyatro" drama etkinliği Suat hoca tarafından gerçekleştirildi. Tiyatro oyununu oynayan katılımcıların konuları oyun başlamadan önce sadece doğa ve yaban hayatı konularından seçildi. Oyun esnasında tüm ekip ve katılımcılar hem eğlendi hem de öğrendiklerini pekiştirdiler.

Tiyatro etkinliğimiz bittiğinde saat 23' e gelmişti. Artık iyice yorulan katılımcılar için müsait bir yerde mütevazı bir kamp ateşi yakıldı ve katılımcılardan birinin getirdiği gitar eşliğinde şarkılar söylendi, sohbet edildi.

Gece yarısına kadar süren ateş başı sohbetlerinden sonra tüm katılımcılar ertesi günkü programda sabah 06 da kalkacakları seher yürüyüşü olduğu için daha fazla dayanamayıp uyumak üzere çadırlarına girdiler.

31 Ağustos 2015 Pazartesi / Tuğba TOPAL

Saat 05.00 civarıydı, çadırımızın hemen yanında hırlayan köpek sesleri uyandırdı bizi. Doğrusu oldukça ürkümüştük. O esnada hiçbir çadırdan ses seda çıkmamıştı, ancak sabahki konuşmalardan anlaşılıyordu ki herkes köpeklerin kavgasını duymuş ve endişelenmişti...

Bugün seher yürüyüşü planımız 06.30'du. Proje yürütücümüz Prof. Dr. İdris OĞURLU bir önceki günde de olduğu gibi her gruba en az bir rehber vererek grupları ve gideceği güzergâhları belirleyip, seher yürüyüşünü organize etti.

Benim bugünkü eşlik edeceğim grup ise Karınca Obası oldu. Birlikte İdris Hocamız'ın belirlediği

güzergâh (bayraklı kayanın sol tarafındaki yol) doğrultusunda yola çıktık. Yürüyüş öncesinde yapacağımız kuş gözlemi hakkında ön bilgi vererek, not tutma konusunun önemine değindim. Tarih, saat, mevkii, hava durumu ve gözleme katılanların isimlerinin yazılması gerekliliğini ve bunun yanı sıra, gördüğümüz kuşların isimleri, sayıları ve durumunu bildiren ifadeleri kayıt etmemiz gerektiğini anlattım. Böylelikle gruptan bir kişiyi not tutması için görevlendirdim. Daha sonra sessizliğin öneminden bahsederek kuşların ürkek hayvanlar olduğunu, hemen kaçıp saklanabileceklerini bu yüzden mümkün olduğunca sessiz olmamız gerektiğini vurguladım. Ayrıca kuş gözlemine çıkarken giysilerimizin nasıl olması gerektiğinden bahsederek, ortam renklerini içeren soluk renkli giysileri tercih etmemiz gerekliliğine değindim. Bir önceki gün seher yürüyüşü sırasında neler öğrendiklerini de sorarak onlara Kuş Rehber Kitabını ve bölümlerini anlattım. Bir kuş gördüklerinde, o kuşu kitaptan nasıl bulmaları gerektiğini göstererek, kuşa ait haritalardaki yeşil, sarı ve mavi renklerin anlamlarından bahsettim. Bu arada gördüğümüz kuşları kitaptan da göstererek, türlerin tespitini katılımcılara doğrulattım.

Yürüyüş esnasında gördüğümüz kuşlar; Gri balıkçıl, Karatavuk, Sarıasma, Saka, Ak kuyruksallayan, Mavi baştankara, Kumru, Büyük baştankara, Serçe, Kırlangıç oldu.

Yürüyüşümüzü tamamladıktan sonra, obalar kahvaltı hazırlıklarına başladı. Kampımızdaki son kahvaltımızı yaptıktan sonra çadırlar toplandı ve proje ekip görevlilerine teslim edildi.

İdris Hocamız, kamp alanında bulunan bir böceği eline alarak böcekler hakkında bilgi verdi. Zararlı canlılar, zararsız ve faydalı canlılardan bahsetti. Doğada istenmeyen zararlı canlılarla nasıl mücadele edildiğine değinerek, biyolojik mücadeleyi anlattı. Canlıya karşı başka bir canlı kullanılmasının biyolojik mücadeledeki önemini örnekler vererek vurguladı. Kuşların besinin büyük bir bölümünü böceklerin oluşturduğunu, bir kuşun vücut ağırlığının 3-4 katı böcek tükettiğini, kırlangıç gibi uçan böceklerle beslenen kuşlar olmasaydı 1 haftada

dünyayı karasineklerin kaplayabileceğini aktararak “kuşları korursak dengeyi sağlarız” cümlesiyle kuşların tabiatdaki canlılığın devamındaki önemini aktardı. Ardından Çam kese böceği ve bu zararlı böcek nasıl mücadele edildiğini anlattı.

Sonra biyoteknik yöntemlerden bahseden Hocamız, bir feromon tuzağını gösterip böceklerin birbirlerini çekmek için salgıladıkları feromon kokularının bu tuzakta kullanılması ile istemediğimiz zararlı böceklerin, bu tuzak içine hapsoldüğünü ve buradan çıkmadığını uygulamalı olarak gösterdi. Ayrıca kimyasal mücadeleden ve bunun sonuçlarından bahsetti.

İdris Hocamızın ardından, Doç. Dr. Emin UĞURLU bitki kurutma pres yöntemini uygulamalı olarak anlattı. Bu yöntemi uygularken toplanılan bitki örneklerinin nereden (hangi il-ilçe) ve kimlerle toplandığı, nasıl bir habitattan alındığı bilgilerinin kayıt edilmesini gerekliliğinden bahsetti. Bitki kurutmada önemli olan unsurun, bitkilerin nemli kalmamasını sağlayarak küflenmesini önlemek olduğunu vurguladı. Bitki teşhisinde kullandığı Ege Bölgesi için bitki resimli kitabı tavsiye etti. Tıbbi bitkilerden bahsederek, yazarı Prof. Dr. Turhan BAYTOP olan “Türkiye’de Bitkilerle Tedavi” isimli kitabı önerdi. Ardından bitki örnekleri alınması için araziye çıkıldı.

Ormanın içine varıldığında, İdris Hocamız, kendisi ortada durup O’nun etrafında daire şeklinde dizilip arkamız dönük bir şekilde oturmamızı istedi. 20 dk boyunca konuşmamızı yasaktı ve sessiz bir şekilde doğayı dinledik –Bu süre boyunca, kuş sesleri ve ağaç hışırtılarının eşliğinde, doğanın sesinde kaybolup huzuru bulmuş ve adeta meditasyon yapmıştık-. Sonrasında hocamız bu süre zarfında ne düşünüp ne hissettiğimizi sordu; katılımcılar ise doğanın sesini dinlediklerini; kuşların, ağaçların ve suyun sesini duyduklarını, derin düşüncelere dalıp rahatladıklarını ve bunun kendilerine çok iyi geldiğini söylediler. Ardından Uzman Öğr. Muharrem ÖZDEMİR nefes alma tekniklerinden bahsederek, doğru nefes alma konusuna değindi, böylece bol oksijen ortamında derin nefes alıp, aldığımız sürenin 3 katı boyunca nefesimizi vermeye çalıştık. Ardından arınmış

ve rahatlamış bir şekilde kamp alanımıza geri döndük.

Kamp alanına döndüğümüzde karpuz peynir ziyafeti çekerek yola çıkmaya hazırlandık. Ardından eşyalarımızı araçlara taşıyarak 14.30'da kamp alanından ayrıldık. Bir saatlik bir yolculuğun akabinde Bilecik Öğretmenevine vardık. Saat 18.00'de akşam yemeği için öğretmenevi lobisinde buluşma kararı aldık.

Vakit geldiğinde yakınlardaki pideciye gidip doyusuya etli ekmeğe yedik. Yemekten sonra çay içmek için bir kafeye gittik ve ardından 19.30'da öğretmenevi sunum odasında

buluştuk. Yrd. Doç. Dr. Yasin ÜNAL yaban hayatı hayvanlarının resimlerinin bulunduğu kartlarla bir oyun düzenledi, bu oyunda kazananlara Isparta gül ürünlerinden hediyeler verildi. Böylece katılımcılar hem eğlenmiş hem de bu kartlar sayesinde yaban hayvanlarını öğrenmiş oldular.

Gecenin sonunda proje ekibimizin hazırladığı sürpriz yaş pasta herkesin yüzünü güldürdü ve bugünkü programımız tatlı bir şekilde sonlanmış oldu. Pastalarımızı keyifle yedikten sonra dinlenmek için odalarımıza çekildik.

1 Eylül 2015 Salı / Ayçin ÜNAL

01 Eylül 2015 Salı günü güneşli bir güne gözlerimizi açtık. Güne son iki gündür yaptığımız gibi seher yürüyüşü ile başladık. Seher yürüyüşlerinde fark etmediğimiz şeyleri fark etmeyi, bakıp da görmediğimiz kuşları, ağaçları ve canlıların ayak izlerini görmeye başlamıştık. Şunu da söylemek gerekir ki şehirde yapılan seher yürüyüşü doğada yaptıklarımızın tadını veremezdi tabii.

Yürüyüşten döndükten sonra kahvaltımızı yaptık, kahvaltının da kamp alanındaki tadı vermediğini söyleyebiliriz. Kahvaltıdan sonra 09.45 te Büyükaliç yaylasını görmek ve kayın ağaçlarından oluşan ormanda yürümek üzere servislerimize bindik.

Yolda Kuzey Anadolu Fay Hattının geçtiği bir bölgede durduk ve Haluk Selim hocamız bize bu fayın karakteristiklerini anlattı. KAF, 1100 km uzunluğunda sağ yönlü ve doğrultu atımlı aktif fay hattı olduğunu, yaklaşık Van Gölünden Saros Körfezine kadar tüm kuzey Anadolu'yu kestiğini söyledi. Bu fay hattının tek bir faydan oluşmadığını, pek çok parçadan oluşan fay zonu olduğunu belirtti. Fay hattında; parçalanmış-ezilmiş kayalar, soğuk ve sıcak su kaynakları, gölcükler, traverten oluşumları, genç volkan konilerine rastlandığını söyledi. Yakınlarımızda bulunan İznik gölünün de tektonik bir göl olduğundan ve Kuzey Anadolu Fay zonunun orta kolu üzerindeki bir çöküntü alanı olduğundan bahsetti. Daha sonra araçlarımıza bindik ve Büyükaliç yaylasına doğru hareket ettik.

Büyükaliç yaylasına vardığımızda muhteşem erik ağaçları karşıladı bizleri. Bir çoğumuz dalından meyve koparmanın ne olduğunu bile bilmiyorken ya da bu duyguyu unutmuşken bize bunun ne kadar güzel bir duygu olduğunu ve doğaya neden ihtiyacımız olduğunu hatırlattı erik ağaçları. Tabii bu arada yaylada kalan teyzelerle de sohbet etme imkânı oldu bazılarımızın. Evim dağınık kusuruma bakmayın mahcubiyetine rağmen sonsuz misafirperverliğiyle ne güzel insanlar var dedirtti yaşlı teyzelerimiz. Ve koyun yünlerinden nasıl patik örüldüğünü gösterdiler bizlere.

Büyükaliç yaylasında öğle yemeğimizi yedikten sonra kayın ağaçları içerisinde 9.5 km süren yürüyüşümüze başladık.

Doğa muhteşemdi; doğada olmak daha da bir muhteşemdi. Gökhan Cengiz hocamız bize Sedir, Gökmar ve Ladin ağaçlarının çamgiller familyasından olduğundan bahsetti. Daha sonra getirdiği kızılçam, karaçam ve sarıçam ağaçlarına ait kozalak ve yaprakları inceledik. Kızılçam ağacına 500-1100 m civarında rastlayabileceğimizi, Kurak koşullara son derece dayanıklı, çok farklı toprak koşullarında başarıyla yetişen ve yetiştirilen bir ağaç olduğunu, yapraklarının daha uzun ve yumuşak olduğundan bahsedildi. Karaçam ağacına ortalama 1200-1700 m rakımda rastlayabileceğimiz, iğne yaprakların koyu yeşil ve sert olduğundan bahsedildi. Sarıçam ağaçlarının 1700 ile 2500 m rakımda yayılış

gösterdiğinden, soğuğa en dayanıklı ağaçlardan biri olduğundan ve en kaliteli odunun sarıçamlardan elde edildiğinden bahsedildi.

Daha sonra yine yürüyüşe devam edildi. Yürüyüş esnasında tilki ve kurt dışkalarına rastladık. Dışkılara bakarak oradan hangi hayvanların geçtiğine dair iz sürmek ilginç ve bir o kadar da etkileyiciydi. Yürüyüşümüze devam ederken önümüze erozyona uğramış bir alan çıktı. İdris Oğurlu hocamız bu alanda bize ekosistemler ve orman işletme hakkında kısa açıklamalardan oluşan bir bilgilendirme yaptıktan sonra yürüyüşümüze devam ettik.

Daha sonra orman içinde verdiğimiz bir mola sırasında Emin Uğurlu hocamız bize etnobotanik biliminden bahsetti. Böylece, Etnobotanik biliminin bir yörede insanların kullandığı bitkilerin araştırılması olduğunu öğrenmiş olduk. Bu konuda özellikle Japonların ciddi ilerlemeler kaydettiklerinden ve çalışmalar yaptıklarından bahsetti. Etnobotanik çalışmalarda halkın bitkiye verdiği isimler ve

kullanım biçimlerinin belirlenmesinin önemli olduğunu ve yine yapılacak arazi çalışmalarında bilimsel isimlerin halk tarafından bilinmeme ihtimali oldukça yüksek olduğunu belirtti. Hoca, bu arada Türkiye florasının zengin bir bitki dünyasına sahip olduğunu ve endemik bitki bakımından da zengin olduğunu bu alanda yapılacak çalışmalarla bitkilerin değişik ilaç yapımı çalışmalarında da kullanılabileceği belirtti ve bazı bitkilerin içerisindeki etken maddelerden bahsetti.

Yürüyüşümüzün bir yerinde Remzi Öner hocamızdan Bursa, Bilecik ve Sakarya illerinin kesişim noktasından geçtiğimizi öğrendik. Yaklaşık 9 buçuk saat süren yürüyüşümüz sonlandığında bitiş yerinde servislerimizin bizi beklediğini gördük. Tabii, arkadaşların sevinç belirtmelerini de.

Akşam yemeğimizi yedikten sonra öğretemenevine gittik. Yeni bir güne daha enerjik başlamak için ve yepyeni şeyler öğrenmiş olmanın huzuru ile uykuya daldık.

2 Eylül 2015 Çarşamba / Mehmet Said ÖZÇELİK

Sabah erkenden günün ilk ışıklarıyla kalkılarak kahvaltıya başlandı.

Kahvaltıdan sonra Bilecik Öğretemenevi'nden 09:30'da hareket edildi. İlk durağımız Şeyh Edebalı Türbesi oldu. Türbe ve Bilecik tarihi ile ilgili genel bilgi arkeolog Umut Özdemir tarafından verildi. Orhan Gazi Camii ziyaret edilmesinin ardından "Suyun Devir Daimine Tanıklık Etmek" ve "Ormanın Damarları-Dereler" adlı etkinlikleri yapmak üzere Sakarya Nehri'nin kenarında bulunan noktaya hareket edildi.

Sakarya'nın kıyısına vardığımızda ilk konu olan "Suyun Devir Daimine Tanıklık Etmek" hakkında Doç. Dr. Ahmet Doğan hocamız söz aldı. Dünya'da su çevriminin Güneş enerjisi ile meydana geldiğini belirten hocamız bugün için bizlerin "dinozorların içtiği suyu içtiğimizden" bahsederek aslında suyun kaybolmadığını, sürekli bir döngü içinde olduğunu anlattı. Dünya'daki su miktarını 100 birim kabul edersek ancak %2,5 kadarının tatlı su olduğunu anlatan hocamız, bu oranın büyük bir kısmının da buzullarda tutulduğunu, dolayısıyla

kullanılabilir miktarın çok daha düşük oranda bulunduğunu söyledi. Ülkemizin ortalama yıllık yağışı ve su bütçesi hakkında bilgi verdikten sonra "su ayak izi" konusunda da bilgilerini bizlerle paylaştı. TÜBİTAK denetçisi olarak aramızda bulunan Doç. Dr. Ali Savaş BÜLBÜL hocamızın bitkilerde suyun yapraklara kadar nasıl iletiildiği hakkında sorusuna Prof. Dr. İdris Oğurlu, Doç. Dr. Ahmet Doğan ve Araş. Gör. Mehmet Said ÖZÇELİK hocalarımız tarafından yanıt verildi. Doç. Dr. Ali Savaş BÜLBÜL hocamız da konu ile ilgili bilgilerini paylaşarak katkı sağladı.

İkinci eğitim etkinliğimiz olan "Ormanın Damarları-Dereler" Araş. Gör. Mehmet Said ÖZÇELİK söz almasıyla başladı, ÖZÇELİK Hoca orman ölü örtüsünün su kalitesi ve fonksiyonu üzerindeki etkisi ile dere kıyısı ekosistemlerinin fonksiyonları hakkında bilgi verdikten sonra, yüzey üstü suların kalite parametrelerini ve sınıflandırılmalarını anlattı. Daha sonra Sakarya Nehri'nin bulunduğumuz noktada öğrencilerin görebileceği şekilde pH, EC (elektriksel iletkenlik) ve çözünmüş oksijen

miktarına bakarak dere sağlığını katılımcılarla birlikte değerlendirdi.

Öğle yemeği ve köy röportajları için Soğucakpınar köyüne hareket edildi. Öğlen yemeği kumanya şeklinde hazırlanarak yenildi. Ardından köy kahvesine geçilerek katılımcılar oba düzeninde köy halkı ile röportajlarına başladılar. Genel olarak; köy ve köylünün sorunları, köy-devlet ilişkileri, köylünün geçim kaynakları konularının ön plana çıktığı görüldü. Köylünün özellikle bankalara kredi borcu olduğu ve ödemekte güçlük çektiği için traktör ve tapulu arazilerine bankalar tarafından el konulma durumu ile karşı karşıya kaldığı dikkat çekici bulundu.

Soğucakpınar'daki köy röportajlarının tamamlanmasının ardından "Arılara Karışmak" etkinliğini yapmak üzere Osmaneli'ne hareket edildi. Veteriner hekim Abdullah TETİK' den arılar ve balcılık üzerine bilgi alındı. Balın %76'sının şekerden oluştuğu, sindirime uğramadan doğrudan kana karıştığı, her kovanda yalnızca bir tane kraliçe arı bulunduğu,

diğer arıların işçi ya da erkek arılar olduğu verilen bilgilerden bazıları olarak kaydedildi. Katılımcılar tarafından "sahte bal"ın ne olduğu ve nasıl yapıldığı soruldu, glikozun kilogram fiyatının 2,5 tl olduğu ve bal kokusu verilerek bu glikozdan "sahte bal" yapıldığı cevabı verildi. Kovanlar üzerindeki renkler soruldu, her senenin farklı bir rengi olduğu, içinde bulunduğumuz 2015 yılının renginin mavi olduğu bilgisi verildi.

Arılara karışmak etkinliğinin ardından Osmaneli'nde akşam yemeği yenilerek, Bilecik Öğretmenevi'ne hareket edildi. Günün son eğitimi olarak Yrd. Doç. Dr. Suat TÜRKOĞUZ hocamız yönetiminde drama etkinliği yapıldı. Su kıtlığı konusu tema olarak belirlendi ve katılımcılardan iki masalın birleştirilerek tiyatral bir oyun halinde sergilenmesi istendi. Oba düzeninde yapılan yarışmada Yeşil Oba birinci oldu. Drama etkinliği ile beraber Osmanelidae projemizin 2. Etkinlik döneminin 2 Eylül günü sona ermekteydi.

3 Eylül 2015 Perşembe / Cengiz PARLAK

Bugün, sabah yediye doğru uyandık ve hep birlikte kahvaltı yapıp, ardındaki etkinlikleri tamamladıktan sonra saat 09:30da Harmankaya Tabiat Parkına gitmek için harekete geçtik.

11:30 da Gölpazarı'nda durup ihtiyaç molası verdikten sonra İlçe halkıyla sohbet edip, Harmankaya Tabiat Parkına doğru devam ettik.

13te Harmankaya Tabiat Parkına ulaştıktan sonra, vakit kaybetmeden öğle yemeği için hazırlık yapıp yemeğe geçildi.

Saat 14 olunca Kanyon hakkında rehberimiz stratejik konumu ve oluşumu hakkında bilgi vermeye başladı. Rehber konuştuğu katılımcılar daha da heyecanlandılar, kanyonun içinde yürüyüşe ne zaman başlayacağımızı soruyorlardı. Rehberimizin alan tanıtımından sonra kanyon içinde yürüyüşe geçildi.

Daha Kanyonun girişinde eğlence, yani paçaları sıvayıp herkes birbirlerine su atmaya başlayınca yüzlerdeki mutluluk ortaya çıkmıştı.

Saat 15 te Doç. Dr. Haluk SELİM hocam Harmankaya Tabiat Parkı Jeomorfolojik taşların dağılımı, Kuzey Anadolu fay hattı, Güney Anadolu fay hattı, Taşların tarihsel gelişimi, bölgedeki mermer ocakları, toprak yapısı hakkında bilgi verdi. Arkasından Prof. Dr. İdris OĞURLU hocam doğada kaybolduğumuzda yönümüzü nasıl buluruz konulu detaylı bilgi verdi. Hocam ayrıca, Harmankaya Tabiat Parkı, Yaban Hayatı Ekolojisi, Bitki örtüsü, Türkiye'deki Milli Parkların oluşumu hakkında bilgi verirken, Muharrem hoca su, toplu iğne, mıknaş ve kâğıttan pusula yapıp, herkesin kendi pusulasını yapmasını isteyerek sonra da yapılan pusulalarla gündüz nasıl yön bulacağımızı anlattı. Bu etkinliğin bitiminde merak ettiğimiz bütün soruları yanıtlayan hocalarımız, Tabiat parkı nedir? Nasıl belirlenir? Nasıl planlanır ve yönetilir konuları hakkında detaylı ayrı ayrı bilgi verdiler.

Harmankaya Tabiat Parkından öğretmenevine hareket edip, sertifika töreni için katılımcılarla birlikte hazırlık yaptık. Akşam katılımcılarla

birlikte yemek yiyeceğimiz tesise hareket ederken bu arada güzergâh boyunca çevreyi tanıma fırsatı bulduk. Vardığımızda, hocalar ve katılımcılarla birlikte yemeğe oturduk. Yemek boyunca güzel sohbetler yapıldı. Yemekten sonra Prof. Dr İdris OĞURLU hocam Proje Yürütücüsü sıfatıyla genel olarak Proje hakkında, katılımcılar hakkında değerlendirmede bulunup, katılımcılara, TÜBİTAK'a, Destekleyici kuruluşlara ve Belediye Başkanımıza hitaben bir teşekkür konuşması yapıp ve katılımcılara hayat boyunca başarıları ve doğa sevgisiyle yaşamalarını ve bir başka projelerde tekrar görüşmek dileklerinde bulundu. Özellikle Osmaneli Belediyesine,

Belediye Başkanı Münür ŞAHİN'in şahsında teşekkür eden hocamız kendilerine Osmanelidae'nin teşekkür nişanesi olarak bir belge verdiler.

TÜBİTAK denetçisi hocamız da katılımcılara ve protokole teşekkür edip, bir doğa amaçlı eğitim çalışmasının daha yapılması temennisinde bulundu.

Protokol ve hocalar tarafından katılımcılara sertifikaları verildikten sonra, katılımcılar, eğitmenler ve misafirlerle birlikte müzik eşliğinde ayrılış saatine kadar neşeli, eğlenceli bir şekilde vakit geçirdik.

4 Eylül 2015 Cuma

Bugün son gündü sabah kalktıktan sonra röportajlar, anketler yapıldı ve günlükleri teslim ettikten sonra son dersimizi Muharrem hocamızdan dinledik. Muharrem hocamız bize oenerjinin oluşumu ve çeşitli enerji kaynakları hakkında bilgilendirdi ve etkinliğini yaptırdı. Arkadaşlar bir taraftan dönüş için yol

hazırlıklarını yaparken bir taraftan da projeye ait malzemeleri ekipteki görevlilere teslim ediyorlar, bir yandan da birbirleriyle yeniden görüşme planlarını yapıyorlardı.

Artık ayrılık vakti gelmişti. Katılımcı ve proje ekibi güzel dostlukların devam etmesi dileğiyle vedalaşarak dönüş yoluna koyuldular.